

Bilal Emin TURAN

Posta Gazatesi
Ekonomi Müdürü

TİCARET SAVAŞLARI, JEOPOLİTİK RİSKLER, SIKI PARA POLİTİKASI...

Tüm Zorluklara Rağmen İş Dünyasının Ajandasında Üretim Var

Dünyadaki Değişim Büyük

Dünya ekonomisinde büyük bir dönüşüm yaşanıyor. Bu dönüşümün fitilini ABD Başkanı Donald Trump ateşledi. 2 Nisan'da 185 ülkeyi kapsayan gümrük tarifeleri bir başlangıçtı. 38 trilyon dolara ulaşan borcunu çevirmekte zorlanan ve üretimde Çin'in gerisine düşen ABD'nin yönetimi, tabiri yerindeyse tüm düğmelere aynı anda bastı. Ticaret savaşı ABD'nin son kozlarından biri. Çünkü gittikçe zayıflayan doların hegemonyasını sürdürmek istiyor. Ancak dünyanın geri kalanı dolara artık eskisi kadar itibar etmiyor. Yani son dönemde yaşanan ticaret savaşı değil tam bir 'rezerv para' ve 'kaynak (nadir mineraller gibi)' savaşıdır.

Küresel Sistem Bölünüyor

Artık küresel sistem yeniden dizayn ediliyor. Gümrük duvarları yükseliyor, yeni ekonomi blokları oluşuyor. Eski dünya düzeni yani küreselleşme, çift kutuplu bir yapı haline dönüşüyor. Bir tarafta ABD ve müttefikleri diğer yandan Çin ve BRICS üyeleri. Karşılıklı restleşmeler belirsizlikleri ve kırılganlıkları artırıyor. Tedarik zincirlerinin her an kopabileceği endişesi ise ülkeleri tedirgin ediyor. Diğer yandan jeopolitik risklerin ana kaynağı savaşların biri bitiyor biri başlıyor. Böyle bir ortamda ticarete istikrarı ve üretimde devamlılığı sağlamak hüner istiyor.

Parmakla Gösterilen İl

Global arenada bu gelişmeler yaşanırken içeride tüm kötülüklerin anası haline gelen enflasyonla mücadele aralıksız sürüyor. Bu mücadele kapsamında alınan makro ihtiyati tedbirlerle firmalar daha temkinli hareket ediyor. Buna rağmen ekonomide çarklar hızlanarak dönüyor. Geline nokta milli gelir 1.3 trilyon dolarlık sınırı aşarak, ihracat 270 milyar dolara ulaşarak rekor kırdı. Bu başarıda üretim ve teknoloji gücüyle öne çıkan illerin katkısı büyük. Parmakla gösterilen bu illerden biri de 'Bursa'.

İhracatı Artırmayı Başardı

Türkiye ekonomisinin kilit kentlerinden Bursa, ihracatta TİM verilerine göre ilk 3'te yer alıyor. Bursa, TİM verilerine göre geçen yıl 16.7 milyar dolarlık ihracata imza attı. Oyak Renault, Tofaş, Bosch, Togg, Sütaş, TGS, Borçelik... Otomotivden savunmaya, tekstile, makine ve kimyaya kadar birçok sektörde Türkiye'nin en güzide şirketleri burada. Bursa Ticaret ve Sanayi Odası (BTSO), ildeki 250 büyük şirketin röntgenini çekti. Ortaya çıkan sonuçları tespitlerimizi doğruluyor. 16.7 milyar dolarlık Bursa ihracatının yüzde 89'unu ilk 250'deki şirketler yapmış. İhracat artışı ise yüzde 11. Bu devler 190'a yakın ülkeye mal ve hizmet satıp ülkemize döviz kazandırıyor.

EN ÖNEMLİ BAŞLIK “FİNANSMAN

Şirketlerin net satışları bir önceki yıla göre yüzde 43 artarak 1.5 trilyon liraya dayanmış durumda. 250 büyük firmanın net satışlarındaki büyüme 2022'de yüzde 116 iken, 2023'te yüzde 54.3'tü. 2024 enflasyonu yüzde 44.3 olmuştu. Geçen yılki satış artışının enflasyonun altındakalması da dikkat çekiyor. Diğer yandan öz kaynaklarda yüzde 34, aktif toplamında yüzde 41 artış görülürken net dönem kârlarında yüzde 67'lik azalma var. Sanayiciler bir süredir finansman maliyetinin yüksek olduğunu ve finansmana erişimin zorlaştığını dile getiriyor. Kârdaki erimede bunun etkili olduğu görülüyor. Bazı sektörlerde finansman giderleri yüzde 100'ün üzerine çıkıyor. Özetle finansman giderleri, firmaların ve sektörlerin mali yapılarında en önemli başlıklardan biri olmaya devam ediyor. Merkez Bankası'nın faiz indirimlerini sürdürmesi halinde maliyetlerin de aşağı gelmesi bekleniyor.

İstihdamını Da Artırdı

Kârdaki düşüğe rağmen 250 dev şirketin istihdamı 2024'te yüzde 7 artışla 177 bin 454'ten 189 bin 977'ye yükselmiş. Sektörel bazda bakıldığında Bursa'nın lokomotifinin otomotiv olduğu görülüyor. Yaklaşık 1.5 trilyon liralık satışın 643 milyar lirası otomotiv ana ve yan sanayiden oluşuyor. Yeni modellerin Türkiye'de üretilecek olması bu sektörlerin üretim ve ihracatı sırtlayacağına işaret ediyor. Gıda ve perakende de öne çıkan sektörler arasında. İlk 250 şirket arasında 42 yabancı sermayeli şirket bulunuyor. Global şirketler Türkiye'deki potansiyele güveniyor. 42 firma 620.8 milyar liralık satışla 250 firma içine yüzde 42.3'lük pay alıyor.

Katma Değerli Üretim

Bursa, Türkiye'de en fazla katma değer üreten şehirlerden biri. Firmaların döviz cinsinden oluşturduğu katma değer 7 milyar doların üzerinde. Katma değerlerin artması Türkiye'nin rekabet gücüne destek oluyor. Yeni iş modelleri, yeşil dönüşüm, 5G'nin fabrikalarda daha yaygın kullanılması, yapay zekânın tüm üretim süreçlerinde yer alması hem firmaların hem ülkemizin verimini katlayacak gelişmeler.

Kalkınma Hedefine Destek

Araştırma sonuçları, yaşanan tüm zorluklara ve globalde atlatılan onca badirelere rağmen Bursalı iş insanlarının üretimden, ihracattan ve istihdam yaratma gayretlerinden vazgeçmediğini gösteriyor. Bu azim ve kararlılık, Türkiye'nin kalkınma hedefi doğrultusunda güçlü bir mücadelenin de göstergesi niteliğinde.